



GEMEENTEBESTUUR

Raadsinformatiebrief

RIB nummer 2023 142
collegevergadering d.d. 24 oktober 2023
programma Gezond en actief Venlo
portefeuillehouder E. Boom

ons kenmerk 91878
team RGMAPG
steller G.B.J.W. Franssen
telefoonnummer +31 77 3596633
e-mail g.franssen@venlo.nl
datum 9 oktober 2023
bijlage(n)
datum verzonden
25 OKT. 2023

Onderwerp

Stand van zaken beleidskader Geldzorgen, tweetal moties & Venlo-Fonds.

Kennismemen van

De antwoorden op de door uw raad gestelde vragen bij het besluitvormingsproces van het beleidskader Geldzorgen, een tweetal moties als ook de laatste stand van zaken van het Venlo-fonds.

Aanleiding van

Tijdens het besluitvormingsproces van het beleidskader Geldzorgen is rondom een aantal gestelde vragen aangegeven dat beantwoording daarvan op een later moment zal volgen. Naast de beantwoording van die vragen en gezien de thematiek en de relatie met het Venlo-Fonds bevat deze RIB ook de vervolginformatie inzake (monitoring) Venlo-Fonds.

Kernboodschap

Bij de raadsbehandeling van het geldzorgenbeleid in juni 2023, zijn door het college de aldaar gestelde vragen inmiddels zodanig uitgezocht dat beantwoording aan de orde is. Ook gaat deze RIB in op een aantal moties over dit thema. Daarnaast is ook een update op inhoud en proces over het Venlo-Fonds aan de orde.

Openstaande punten/vragen n.a.v. de raadsbehandeling van 28 juni 2023

1. Evaluatie JPF in combinatie met zoektermijn

Tijdens de raadsbehandeling is bij de bespreking van het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) toegezegd dat de raad geïnformeerd wordt over de evaluatie van het JPF.

Deze evaluatie is inmiddels afgerond en hieronder informeren we u over de kernpunten van de evaluatie:

- In februari 2022 is het JPF gestart. Het JPF helpt jongeren met schulden om perspectief te creëren op de toekomst. Door het brengen van schuldenrust en het bieden van

begeleiding op meerdere levensgebieden worden de uitdagingen die die deze jongeren ervaren aangepakt en verholpen.

- In de afgelopen anderhalf jaar zijn er 99 trajecten ingezet. In totaal 60 jongeren hebben hun gegevens achter gelaten. De stap zetten naar hulp bleek echter moeilijker. Jongeren haken af zodra de ondersteuning te dichtbij komt. In totaal zijn 34 jongeren wel het contact aangegaan, waarvan medio september nog 14 in gesprek met de trajectbegeleider zijn.
- Het doel vooraf was om in 2022 in totaal 15 JPF trajecten te starten en in 2023 daarbovenop nog eens 30 trajecten. In werkelijkheid zijn de aantallen aan JPF-trajecten achtergebleven maar is met behulp van JPF inmiddels wel een groep van jongeren met schulden geholpen door persoonlijke en financiële ondersteuning te bieden, ter vergroting van een beter toekomstperspectief.
- De baten van de JPF-inzet zijn op verschillende vlakken merkbaar: zo zien we op het gebied van onderwijs dat jongeren weer sneller naar school gaan en hun kwalificaties behalen. Waar het geestelijke gezondheid betreft zien we dat jongeren sneller hun verslavingsproblematiek onderkennen en er aan gaan werken. Ook daar waar het wonen en werken betreft, zien we verbeteringen in hun situatie en zelfstandigheid.

De evaluatie sluit af met advies om het JPF te continueren. Jongeren met problematische schulden zijn er mee geholpen en het feit dat het JPF bestaat heeft een preventieve werking voor jongeren met niet-problematische schulden.

Ook wordt geadviseerd om de doelgroep van het JPF uit te breiden om voor alle jongeren van 18 tot 26 jaar waarbij JPF-inzet betekenisvol is, te onderzoeken welke - naast het saneringskrediet – andere ondersteuningsmiddelen effectief zijn. En tenslotte om te onderzoeken of een collectief aanvullend ondersteuningsaanbod kan bijdragen in het benodigde sociaal leren en verlagen van trajectkosten.

De lessen uit de evaluatie van het JPF worden betrokken bij het uitvoeringsplan van het herijkte Geldzorgenbeleidskader.

2. Zoektermijn jongeren

Tijdens de vergadering van 28 juni zijn aanvullende vragen gesteld bij de eerdere artikel 44-beantwoording door het college over de 4-weken zoektermijn voor jongeren ingevolge de Participatiewet. Inmiddels onderzoeken we of en hoe we kunnen organiseren dat JPF onderdeel kan zijn van de integrale maatwerk-afweging die benodigd kan zijn vanuit de maatwerk-aanpak die Venlo op dit aspect voert.

3. Rol provincie en/of arbeidsmarktregio inzake Openbaar Vervoer

In het coalitieakkoord verzoekt de coalitie om te onderzoeken of het wenselijk en mogelijk is om mensen met geldzorgen gratis of tegen flinke korting met OV te laten reizen.

Er is momenteel nog niet veel kennis beschikbaar of ontwikkeld over vervoersarmoede. Een manier om uitvoering te geven aan de wens in het coalitieakkoord en de aangekondigde pilot daarvoor in het beleidskader Geldzorgen is om mensen met een laag inkomen een reisproduct voor OV aan te bieden. We verwachten dat het kunnen reizen met de bus of de trein een positief effect heeft op het kunnen meedoen in de samenleving. Het is nog de vraag voor wie en met welk doel (werkgelegenheid, sociale voorzieningen, boodschappen, etc.) deze reizigers zijn geholpen. Via meetgegevens over het reisgedrag en aanvullend onderzoek kunnen we meten of met dit instrument het gewenste effect wordt bereikt. Bij voorkeur wordt het reisproduct aangeboden via de Stadspas. Dit is een bestaande en bekende voorziening waarmee we eenvoudig inwoners met een laag inkomen bereiken.

Momenteel verkennen we samen met Arriva en Groupcard (nieuwe aanbieder Stadspas) de (technische) mogelijkheden en financiële consequenties ervan. Tegelijkertijd bereidt de provincie Limburg een voorstel voor om alle inwoners tot 100% van de bijstandsnorm onbeperkt toegang te geven in de daluren tot de trein en bus van Arriva in Limburg. Naar verwachting neemt het college van Gedeputeerde Staten (GS) hier dit jaar een besluit over. Indien GS positief besluit zal de provincie waarschijnlijk (een deel van) de kosten voor haar rekening nemen.

4. Kosten ophoging minimaregelingen naar 130% sociaal wettelijk minimum

In juni 2023 stelde de gemeenteraad Venlo het beleidskader Geldzorgen 2023-2031 vast. GroenLinks Venlo vroeg om inzicht in de financiële consequenties van het ophogen van de minimaregelingen naar 130 procent van het sociaal wettelijk minimum. Door het college is aangegeven hiertoe het rapport 'Onderzoek drempelwijziging minimaregelingen naar 130%' uit 2022 op basis van de huidige cijfers en aantallen te actualiseren. De tabel op de volgende pagina geeft de bevindingen uit dit onderzoek weer.

Raadsinformatiebrief

Regeling	Toelichting	Kan de grens gewijzigd worden?	Huidige grens en alternatieven	Totale verwachte toename in kosten in euro's
<u>Bijzondere bijstand</u>	Vergoeding van bijzondere kosten die de inwoner niet zelf kan betalen.	Ja	Het draagkrachtpercentage is variabel, afhankelijk van het inkomen.	3.100.000
<u>Kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen</u>	De mogelijkheid voor inwoners met een laag inkomen om kwijtschelding te krijgen voor de te betalen gemeentelijke belastingen.	Nee	De inkomensgrens is landelijk vastgesteld in de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023. De vermogensgrens is maximaal verhoogd per 2023.	Niet van toepassing.
<u>Jeugdfonds Sport en Jeugdfonds Cultuur</u>	Muziek- en danslessen en andere culturele activiteiten.	Ja	De huidige grens is 150 procent.	Niet van toepassing.
<u>Stichting leergeld</u>	Financiële ondersteuning voor schoolkosten en andere activiteiten.	Ja	De huidige grens is 150 procent.	Niet van toepassing.
<u>Participatie regeling voor Minima</u>	Een tegoed van €100,- op de Stadspas via de Participatieregeling voor Minima.	Ja	De huidige grens is 120 procent.	90.000
<u>Individuele Inkomenstoeslag</u>		Ja*	De huidige grens is 102 procent. * De wijziging van de inkomensgrens naar 130% is wettelijk toegestaan. Een verhoging botst echter wel met artikel 36 van de participatiewet:	

			130 procent van het wettelijk sociaal minimum is discutabel aan te merken als 'laag inkomen' zoals opgenomen in de participatiewet. Daarnaast komen inwoners die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt niet in aanmerking voor de toeslag.	
Collectieve zorgverzekering minima	Een collectieve ziektekostenverzekering voor minima.	Ja	De huidige grens is 120 procent.	78.600
Totaal				3.268.600

Bij de berekening van de kosten is uitgegaan van de materiele budgetten, niet de personele kosten. De inschatting is dat de stijging in personele kosten die nodig zijn om een grotere groep inwoners te bedienen beperkt zal zijn.

5. Volwassenenfonds

In de raad bleek de wens te leven om te onderzoeken in hoeverre de organisatie 'Volwassenfonds Sport & Cultuur' (hierna: Volwassenfonds) een bijdrage kan leveren aan het faciliteren en stimuleren van deelname aan sportieve of culturele activiteiten door inwoners, ongeacht hun inkomen.

Het Volwassenenfonds is een alliantie van organisaties die de uitvoering van de ambities van het deelakkoord 'Inclusief sporten en bewegen' uit het Nationale Sportakkoord voor hun rekening nemen. Vergelijkbaar met het 'Jeugdfonds Sport & Cultuur' worden via intermediairs aanvragen ingediend bij het Volwassenfonds. Na goedkeuring wordt het geld direct op de rekening gestort van de verenigingen, organisaties of ondernemingen. Het Volwassenfonds organiseert de financiële afhandeling, ICT, communicatie en registratie. Hieronder een schatting van kosten bij 1000 volwassenen:

	Kosten per jaar, per 1000 inwoners
Licentiekosten	€ 5.445
Deelnemersbudget Bijdrage is verschillend per gemeente. Gebruikelijke budgetten zijn €225 per volwassene voor sport en €425 voor cultuur.	70% van de aanvragen sport: € 157.500 30% van de aanvragen cultuur: € 127.500

Raadsinformatiebrief

Handelingskosten €28,50 per aanvraag	€ 28.500
Totaal	€ 318.945

Het Volwassenfonds overlapt qua doelstelling met het huidige lokale instrument, de Stadspas.

Per januari 2024 start de nieuwe aanbieder van de Stadspas voor een periode van minimaal vier jaar. De nieuwe aanbieder zorgt voor een eenvoudiger gebruik van de pas en een aantrekkelijker, uitgebreider aanbod. Ook zet de aanbieder in om een betere spreiding van bijvoorbeeld (sport)verenigingen in gemeente Venlo te realiseren. Met deze aanpak is de verwachting dat het aantal actieve gebruikers toeneemt. De vraag is of we met de Stadspas voldoende inwoners kunnen laten deelnemen aan sportieve of culturele activiteiten. We gaan daarom het effect van de Stadspas in 2024 monitoren en in Q4 van 2024 evalueren. Mocht het instrument niet voldoende effect sorteren dan leggen we alternatieven aan u voor.

Moties

Sociaal Raadslieden

Op 24 mei 2023 is op initiatief van de gemeenteraadsfractie van GroenLinks de motie 'Sociaal raadslieden: een noodzaak!' ingediend en aangenomen. Deze motie roept het college op om de behoefte naar sociaal raadslieden in de gemeente Venlo te onderzoeken.

Het college heeft hiertoe onderzoek verricht. Op dit moment kent de gemeente Venlo wel verschillende informele hulpstructuren, maar nog geen sociaal raadslieden. Sociaal raadslieden bieden professionele sociaal-juridische ondersteuning aan kwetsbare inwoners.

Onderzoek is gedaan naar de behoefte aan sociaal raadslieden in de gemeente. Het advies naar aanleiding van dit onderzoek is om het sociaal raadsliedenwerk in de vorm van een meerjarige kleinschalige pilot te gaan starten in de gemeente Venlo. De benodigde financiering daarvoor kan – onder voorbehoud van vaststelling van het daarvoor nog vast te stellen plan - in de komende 4 jaar worden gevonden binnen de geormerkte middelen die vanuit het proces van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslagen (POK) beschikbaar komen. Momenteel wordt op basis van dit advies een voorstel aan het college voorbereid om tot besluitvorming en implementatie conform voorgaande over te gaan.

'Vertrouwen werkt'

Op 28 juni 2023 heeft uw raad de motie 'Vertrouwen werkt' aangenomen. De inspiratie daarvoor kwam onder meer uit het toenmalige initiatief van de gemeente Tilburg om in haar bijstandsbeleid met een vooruitstrevende en enigszins controversiële aanpak te beginnen. De motie verzoekt het college wordt om proeven en pilots in het land te volgen en mogelijk te integreren in gemeente Venlo. In essentie gaat het om het leren van andere gemeenten. Deze oproep nemen we ter harte en gebeurt al op structurele basis. We blijven op de hoogte van ontwikkelingen op het gebied van geldzorgen en bestaanszekerheid door:

Raadsinformatiebrief

- Congressen bezoeken van bijvoorbeeld Divosa of Brightlands Smart Services Campus.
- Werkbezoeken in andere gemeenten.
- nieuwsbrieven van Ministeries en kennisinstituten zoals Divosa en Stimulansz.
- Nauwe samenwerking met de VNG op het gebied van schuldhulpverlening.

Via de verschillende kenniscentra staan we in verbinding met alle andere gemeenten in Nederland en leren we van elkaar. De 'oogst' is per onderdeel verschillend. Soms worden er ter inspiratie state-of-the-art ontwikkelingen gedeeld op het gebied van bijvoorbeeld artificiële intelligentie of wetgeving. Een andere keer vernemen we concrete resultaten van effectieve interventies in de praktijk. Zodra een aanpak, of elementen ervan, interessant zijn nemen we deze in overweging en onderzoeken we de toepassing ervan in gemeente Venlo.

Met vorenstaande gaan wij er van beide moties te hebben uitgevoerd.

Venlo-Fonds

Gelijk aan eerdere kwartaalinformatie, informeren wij u over het Venlo-fonds met de monitor van het Venlo-Fonds. Deze keer omvat het als meetperiode de eerste drie kwartalen 2023.

De monitor is digitaal toegankelijk en geeft u de mogelijkheid om op verschillende onderdelen naar behoefte in te zoomen. De monitor is met een verkorte URL te vinden op :

<https://bit.ly/3rOCqNG> of met de originele URL op
<https://infogram.com/1peg3l721wl006um66w05vlp31slg7qvyx6?live>.

Het Venlo-Fonds is in 2022 ingesteld als tijdelijke extra voorziening ten behoeve van de indertijd onverwachte en onvoorziene stijgingen van kosten als (in)direct gevolg van o.a. de Oekraïne-oorlog en de energiecrisis.

In 2022 is het Venlo-Fonds vanaf het vierde kwartaal 2022 ingezet. In 2023 is het Venlo-Fonds het gehele kalenderjaar als gerichte voorziening beschikbaar geweest. Het Venlo-Fonds is ingericht rond vijf sporen, waarvan met name spoor 1 (subsidies voor hoge energiekosten aan verenigingen en stichtingen) en spoor 5 (groente- en fruit aan scholen ten behoeve van schoolgaande kinderen) tot een financieel beslag op het fonds hebben geleid. Voor de sporen 2 (onderzoek ophoging inkomensgrenzen), 3 (voorkomen uithuiszetting) en 4 (duurzaamheid) bleek – deels vanwege voorliggende financieringsmogelijkheden - zeer beperkt financiering uit het Venlo-Fonds nodig te zijn of te blijven.

In z'n algemeenheid hebben we gemerkt dat het Venlo-Fonds met waardering door gebruikers ervan is ontvangen.

Vanuit de verschillende sporen zijn signalen ontvangen dat inwoners, verenigingen, stichtingen en scholen de pro-actieve ondersteuningsmogelijkheid door de gemeente waarderen.

Raadsinformatiebrief

Waardering voor de rol die de gemeente in deze heeft gepakt bleek ook uit het onderzoek dat in het kader van **spoor 2** is uitgevoerd (naar de behoefte van uitbreiding van de inkomensgrenzen). Daarbij is onderzocht voor welke doelgroepen deze vraag het meest aan de orde is en is vervolgens met vertegenwoordigers uit die doelgroep kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Uit de daarvoor geïnventariseerde reacties en gehouden interviews volgde een genuanceerd beeld met als rode lijn dat inwoners de ondersteuning enerzijds waardeerden, anderzijds ook aangaven het zonder die ondersteuning grotendeels wel te redden door (nog meer) de tering naar de nering te gaan zetten. Op basis van dat onderzoek kwam geen duidelijke noodzaak tot verandering van de inkomensgrenzen naar boven, een conclusie die we ook hebben doorgetrokken in de recente college-besluitvorming over de energietoeslag 2023.

Ook op **spoor 3** (verduurzaming) blijkt dat met inzet van bestaande middelen en mensen al goed kon worden ingespeeld op de bij inwoners levende behoefte aan 'snelle' oplossingen: met energie-pakketten en energie-adviseurs is aan een groot aantal Venlose inwoners informatie, advies en hulpmiddelen verstrekt.

De gesprekken over de doorontwikkeling van de korte termijn-'quick wins' naar de meer structurele inzet op grootschaliger en duurzamere vormen van energiebesparing zijn ingezet en worden voortgezet, met blijvende speciale aandacht voor het beter vinden en bereiken van de doelgroepen van het geldzorgenbeleid.

Inzake **spoor 4** (het voorkomen van uithuiszettingen en/of energie-afsluitingen) blijkt de bestaande samenwerking tussen gemeente en woningbouwverenigingen al zodanig betrouwbaar dat de vooraf gevreesde situaties zich niet tot nauwelijks hebben voorgedaan. Er hebben zich vanwege de energie- of Oekraïne-crisis op het gebied van uithuiszettingen geen situaties voorgedaan.

Spoor 5 is voor schooljaar 2022/2023 en voor 2023/2024 inhoud gegeven door te organiseren dat voor de deelnemende basisscholen de mogelijkheid is geboden om voor 'hun' scholieren in een passend aanbod van ontbijt /lunch en schoolfruit te voorzien. Deze mogelijkheden zijn voor het schooljaar 2023/2024 verder uitgebreid naar ook middelbaar onderwijs alsmede uitbreiding naar enkele nog niet eerder deelnemende Gezonde Basisscholen van de Toekomst.

Voor **spoor 1** tenslotte is op basis van een separate subsidieregeling een voorziening opengesteld voor niet-commerciële instellingen (verenigingen, stichtingen) om hun meerkosten (ten opzichte van eerdere meetjaren) van energieverbruik gecompenseerd te kunnen krijgen. Hiervan is door veel organisaties gebruik gemaakt en er komen ook nu nog aanvragen binnen (als gevolg van de gehanteerde methodiek dat de meerkosten eerst inzichtelijk worden na ontvangst van de jaarafrekening, die afhankelijk van de contracteerdatum op een willekeurig tijdstip in het jaar kunnen liggen).

Het Venlo-Fonds betreft een door de gemeenteraad gealloceerd budget dat voor de budgetjaren 2022 en 2023 is toegekend in reactie op de urgentie die indertijd gevoeld werd en nodig was.

Raadsinformatiebrief

Uit de door het college aan uw raad voorgestelde concept-begroting 2024 blijkt dat wij als college niet inzetten op voortzetting van dit Venlo-Fonds.

De redenen hiervoor zijn dat op de urgentie en behoeften van indertijd inmiddels meer dan een jaar is verlopen waarin weer veel gebeurd is. Hoewel nog steeds hoog, zijn de energieprijzen vergeleken met meer dan een jaar geleden aanzienlijk gedaald en heeft ook de rijksoverheid bijgeschakeld op het thema bestaanszekerheid (met onder andere verhogingen van het minimumloon en regelingen als de energietoeslag). Ook in het lokale Venlose herijkte beleid (beleidskader Geldzorgen) is inmiddels sprake van een aanzienlijke intensivering (zowel financieel als sociaal) op dienstverlening voor inwoners met een lager inkomen.

Het Venlo-Fonds is indertijd als initiatief vanuit de gemeenteraad ontstaan en ontwikkeld als antwoord op de indertijd gevoelde behoeften aan snelle en passende ondersteuning in een tijd van crisis en nood. Wij menen op basis van onze waarnemingen te mogen vaststellen dat het Venlo-Fonds ook als zodanig heeft gefunctioneerd en zien dat veel inwoners en organisaties dit ook waarderen.

Zonder afbreuk te willen doen aan de door velen nog steeds ervaren noden, menen wij wel dat van de crisis-gerelateerde oorzaken van medio 2022 inmiddels in mindere mate sprake is. Vanuit die optiek zien wij op dit moment geen incidentele of structurele noodzaak om het Venlo-Fonds te continueren.

Voor het schooljaar 2023-2024 zijn de scholen middels spoor 5 van bekostiging voor ontbijt en lunches voorzien, voor een (eventueel structureel) vervolg daarop wordt nu onderzocht hoe dit te borgen vanuit verschillende deelsubsidies die daar vanuit rijksoverheid voor beschikbaar zijn of komen.

Terugkijkend naar de afgelopen anderhalf jaar, is het Venlo-Fonds in onze waarneming een nodig, welkom en gewaardeerd instrument gebleken in een periode waarin voortvarend handelen nuttig en nodig was.

Het Venlo-Fonds heeft er zonder twijfel aan bijgedragen dat de impact van de samenloop van crises minder groot is geworden dan anders verwacht had kunnen worden. Alleen daarom al zien wij het als een waardevol en gewaardeerd initiatief vanuit uw gemeenteraad.

Overigens zijn wij voornemens om u bij een eventuele onderbesteding bij de jaarrekening 2023 op het Venlo-Fonds voor te gaan stellen dit toe te voegen aan de reserve Geldzorgenbeleid.

Communicatie

Er heeft nu nog geen externe communicatie over de informatie uit deze brief plaatsgevonden. Het thema Geldzorgen heeft gedurende het jaar structureel de aandacht. Via de gemeentelijke kanalen wordt er daarom met regelmaat aandacht besteed aan dit onderwerp.

Raadsinformatiebrief

Vervolgprocedure raad

De gemeenteraad wordt periodiek geïnformeerd over het verloop van en ontwikkelingen in het Geldzorgenbeleid. Voor wat betreft het Venlo-Fonds wordt het lopende begrotingsjaar betrokken in het jaarrekeningproces 2023.

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

Twan Beurskens



de burgemeester

Antoin Scholten

